

REVISTA

DE LA

CÁMARA AGRÍCOLA OFICIAL

DEL

VALLÉS

Aquesta Revista se reparteix de franch entre tots els socis de la Cà-mara.

Pera els que no siguin socis, el preu de suscripció es de cinch pessetes l' any.

Se publica al menos una vegada al mes y sempre que la séva aparició si-gui convenient.

No té número fixo de planes.
Dels treballs firmats, no se'n fa so-lidaria la Revista.

Els originals no's retornen.

De totes les obres que's reben, se'n dona compte á judici de la Direc-ció.

Els anuncis, á preus convencio-nals.

DIRECCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Secció 3.ª de la Cà-mara Agrícola Oficial del Vallés

GRANOLLERS

Ofertes y Demandes

Aquesta Revista contindrà la present Secció, al objecte de que tots els socis de la Càmera hi puguin posar anuncis de compra ó venda de productes agrícols, bestiar, fincas y tot lo referent á agricultura.

Pera anunciar en aquesta Secció, s'ha de ser soci de nostra Càmera; l'anunci per cada inserció, val á rahó de 15 céntims la ratlla.

Informes y encárrechs, á la Secció 3.ª de la Càmera.

OFERTES

— Abasta olivas. Se'n venen á la Càmera.

— Cavall pera tartana de 3 $\frac{1}{2}$ anys y de 7 $\frac{1}{4}$ pams d'alsada.

DEMANDES

— Lisol. Els que'n necessitin en trobarán á la Càmera á 2'50 pessetas el pot d' un Kg.

— Se necessita una báscula venturera, com mes grossa millor. Informes á la Càmera.

*****

Il·lustració Catalana

La subscripció de 1906

surt de franch

GRANS REGALOS

~~~~~ Surt cada diumenge ~~~~~

Un any, Ptes. 30. Mitx any, Ptes. 15'50. Tres mesos, Ptes. 8, Mallorca 287.—
BARCELONA.

REVISTA

DE LA

CÀMARA AGRÍCOLA OFICIAL

DEL VALLÈS

SUMARI: Memòria llegida á la Delegació de Caldes.—Federació Agrícola Catalana.—Els debats aranzelarís.—*Secció Llegislativa*: Lley de Sindicats Agrícols:—*Crònica*.

MEMÒRIA

LLEGIDA A LA DELEGACIÓ DE CALDES

SENYORS:

Cuan un any enrera, en nom de la Junta Directiva d'aquesta "Delegació", vaig tenir l' honor de donarvos compte dels treballs portats á cap desde sa constitució, vos avensárem alguns dels propòsits que aquesta Junta tenia pera l' any que acaba de trascorrer, però ho férem tant somerament, ab tanta feblesa, que podí creurers que 'ns faltava entussiasme y convicció en son exit. Mes no era així; eran tant grans els nostres projectes que temiem deixarnos portar de nostre entussiasme y proposar actes materialment irrealisables. Avuy que tots haveu gosat del éxit lograt en tots y cada un dels actes organísats per aquesta "Delegació," avuy que encara es fresca l' impresió que en vostres esperits haurán deixat, no tindrà necessitat aquesta Junta de relatarlos, pero fidel al cumpliment de son deber, vé á fer una enumeració dels fets mes importants realísats durant el finit any de 1905, á fi de que 'ns serveixin á tots y á cada hú de nosaltres d'estimul pera lo successiu y despertin l' afició á aquells que encara no s'han acoblat ab nosaltres y que sens dup-

te ho farán convensuts dels beneficis que aquestes associacions reporten á la Agricultura.

Dugues han sigut les conferencies organiscades per aquesta Junta. La primera fou desenrotllada per l'elocuent y incansable agricultor D. Joseph Zulueta el dia 19 de Febrer, tractant de la supressió del impost de consúms y posant de manifest els diferents medis de que podría el Govern valguerse pera compensarse de la baixa que sofriría en sos ingressos, aixís com també de compensar als municipis. La segona, sobre vini-viticultura, tingué efecte el dia 16 de Juliol y estigué á carrech de D. Ignasi Girona, quals perfectes coneixements de la vinya y del ví, aixís teorichs com práctichs, varen quedar plenament demostrats. El nombrós y escullit auditori que omplenaba la sala teatre del Ateneu y els xardorosos aplaudiments que feu sentir als dos conferenciants, demostraren lo acertada qu'estigué la Junta al procurar ab dues conferencies, á les quals assistí la Junta de la Càmara Agrícola Oficial del Vallés.

En 27 de Febrer, la "Delegació" s'adherí á la Lliga contra el desafió per considerar que aquest es contrari á la llei, á la religió y á la societat.

En la reunió que tingué la Junta el dia 16 de Abril, se tractá del projecte d'Exposició Agrícola, nomenantse una Comissió á fi de que fés els estudis convenients. Aquestos demostraren l'impossibilitat de portar á bon terme tant bonica idea, cosa que manifestá dita Comissió en la reunió del dia 18 de Juny, y en cambi proposá la de celebrar un Certamen agrícola, proposta que 's convertí en projecte en la sessió del 23 del mes següent. En la del dia 16 d'Agost prengué forma real tot lo parlat en las dugues anteriors, y se procedí al nomenament de les persones que podrien constituir el Jurat Calificador y que foren, President: D. Eussebi de Puig, (President de la Federació Agrícola Catalana Balear); D. Ignasi Girona, D. Joseph Zulueta, D. Leonci Soler y March, D. Salvador Dachs, D. Joaquim Mas y D. Salvador Boquet, en concepte de vocals y com á Secretari el que ho es de aquesta "Delegació". Com que ja s'habien fet moltes gestions pera recabar de diferents entitats y persones aymants de l'Agricultura algún premi pera el Certamen que s'organiscava, en la mateixa sessió quedá ja el Cartell mitj embastat, portantse

á les caixes tant prompte se tingué l'acceptació dels senyors Jurats. Vuyt foren els temes que pogueren esser anunciats en dit Cartell quals premis donaren el Magnífich Ajuntament d'aquesta Vila, el Rnt. Dr D. Joan Alemany Pbre. Rector d'aquesta Parroquia, nostre digníssim representant en Corts D. Alexandre M.ª Pons, l'Excm. Institut Agricol Catalá de S. Isidro, la Cámara Agrícola Oficial del Vallés, l'Ateneu de S. Feliu de Codines, D. Gabriel Cuspinera y Solá y D. Felix Fages y Vilá. Als pochos dies ó sigui el dia 20 del mateix Agost, s'acordá publicar un suplement al referit Cartell anunciant els temes y premis oferts per la Exma. Diputació provincial, la Societat Económica de Amichs del País, el Foment del Trevall Nacional y D. Manel Marciá y Masferrer. S'acordá també, que la Comissió sollicités de la Junta del Ateneu el convenient permís pera celebrar dit Certamen en sa sala-teatre, y recabés l'assentiment del Sr. Monistrol pera exposar en l'aparador de sa botiga els premis oferts, cosa que s feu durant els tres dias anteriors á la festa.

9 d'Octubre. Celebració del Certamen y entrega dels premis als autors que resultaren esser dels trevalls premiats per lo Jurat. Res vos havém de dir d'aquella festassa, puig tots sens dupte la teniu fresca encara en vostra memoria y sempre podreu refrescar aquest bon recort passant la mirada per la Revista de la Cámara en son número corresponent al mes d'Octubre del any próxim passat. Per aixó no molestarém vostra atenció relatant els trevalls que's presentaren obtant als premis, el veredicté del Jurat, el nom dels autors premiats, els hermosos parlaments del Sr. Dr. Alemany Pbre., de D. Eussebi de Puig y de D. Leonci Soler y March, que tancá la festa. Tot lo que vos diríem resultaría migrat comparat ab la realitat.

22 d'Octubre. Se feu constar en acta l'agrahiment d'aquesta "Delegació" envers las entitats y particulars que donaren els dotse premis objecte del Certamen, als senyors que constituiren el Jurat Calificador, als que presentaren trevalls obtant als premis lo mateix els que'n foren guanyadors com els que varen resultar no premiats, á les autoritats locals que ab sa presencia enaltiren la festa, en ff á tots aquells que directa ó indirectament contribuiren al major lluiment de dit Certamen.

8 de Desembre. Es nomenat D. Felix Fages Vilá pera que representi á aquesta Delegació en tots els actes de la Federació

Agrícola Catalana Balear, als quals sigui convidada y contestar manifestant nostre agrahiment á dita Federació per la comunicació ab que felicita á aquesta "Delegació" per l'exit obtingut en el Certamen. S'acordá també augmentar fins á 45 pessetes mensuals el sou del conserje tenint en compte lo molt que ha crescut son trevall.

Les transaccions que han tingut efecte durant l'any prop passat en aquesta Delegació, venen resumides en l'estat següent:

Sofre flor	3,675 kgs.	918'75 ptas.
id. sulfatat	560 "	147 "
Sulfat de coure	2,368 "	1,895 "
id. de ferro	108 "	13'55 "
id. de amoniach	2,300 "	1,051 "
Cloruro de potassa	762 "	239'95 "
Superfosfat de cals	3,830 "	443'45 "
Nitrat de sosa	4,961 "	1,966'05 "
Lisol	17 "	46'10 "
Serradura de banya	14,921 "	5,893'12 "
Guano pera cereals	37,806 "	10,464'70 "
id. id. vinya	320 "	79'25 "
id. id. patates	3,830 "	1,031'25 "
id. id. hortalices	10,255 "	2,928'75 "
id. en materies soltes	4,340 "	1,162'50 "
Patates buffet	8,532 "	1,537'30 "
Embalatjes (sachs y barrils)		69'50 "

TOTAL. . . . . 29,887'22 ptas.

Fent una lleugera comparació ab l'estat que posarem de manifest en la Memoria del any anterior, se veu tot seguit que les transaccions s'han casi duplicat, puig que de 15,283'10 ptas. han arribat á 29,887'22 ptas. qual augment se troba en totes les substancies, á excepció del sulfat amonich, del cloruro potassich y de superfosfat de cals, y encara aixó es perque ha crescut la confiança dels nostres consocis en els guanos que aquesta Delegació 'ls procura y en lloch de preparar-se'ls cada hù, els obtenen preparats á mida de ses necessitats y de la composició convenient pera cada cultiu. Per aixó veuréu que de 24,774 kgs. que's varen vendre en l'altre exercici, han sigut venuts aquest any últim mes de 52,000 kgs. de guano adequat al cultiu dels cereals, de la vin-

ya, de les patates y de les verdures. Cal també senyalar l'augment notabilíssim que ha obtingut la venda de serradura de banya, que de 4,357 kgs. ha arribat á 14,921 kgs. en l'últim exercici.

Essent aquells els treballs científichs d'aquesta "Delegació" y essent aquestos sos progressos económichs, no es estrany que creixi continuament y si bé es veritat que havém tingut algunes baixes, es de creure que son degudes á conveniencies particulars y no á dissentiment en la marxa d'aquesta "Delegació y una d'elles—la mes sentida—per haver deixat aquest mon dels vius, comptém ab 158 socis que ab verdader entussiasme coadjuven á la regeneració de l'Agricultura, fonament indispensable pera la regeneració de nostra aymada Patria.

Per acabar no hi será de més que vos fassi una petita indicació dels projectes d'aquesta Junta per l'any corrent. Continuar procurant á tots els associats: adobs, primeres materies y llevórs de inmillorable qualitat y al preu mes baix possible; mantenir continuades relacions ab les demás societats agrícoles mitjansant nostra Càmera Oficial, així com també ab tots els agricultors mes insignes, á fi de poguer trasmetrer als nostres companys tots els consells que la bona práctica indiqui pera millorar tota classe de cultiu y producció; procura, alguna altre conferencia á fi de que aquestos consells siguint directament donats y la celebració en la vinenta Aplech d'un altre Certámen ó Concurs, que si be no será científich ó literari tindrà per objecte premiar y enaltir la moralitat y laboriositat de la classe pagesa. Aquestos son nostres projectes que ab l'ajuda de Deu y l'vostre segur concurs esperém portar á cap. HE DIT.

Avelí Xalabarder, Secretari.

Federació Agrícola Catalana

La falta de lloch, ens va privar de publicar la ressenya de la sessió del mes de Janer, que es com segueix:

Després de donar compte'l president senyor Puig del éxit de l'Assamblea del dia 12 y de la que's va celebrar á Girona pera tractar de la qüestió suro-tapera, s'acordá, com á conseqüència d'aquesta, nomenar una comissió de propietaris de suro pe-

ra que procuri posarse d'acort ab una altra comissió d'industrials y presentarse á una nova Assamblea ab unes Bases per tothom acceptades.

El Congrés d'Olot.—El senyor Puig va explicar els preparatius que's feyen pera'l Congrés d'Olot que té de celebrarse á les primeríes de l'estiu. Detállá la organisació de les comissions que s'han constituít; anunciá'ls temes que's discutiríen, y avensá la noticia de que, ab ocasió del Congrés; se faría á Olot un concurs de bestiar.

Varen pendres en consideració oportunes observacions del senyor marqués de Camps, encaminades á obtenir tota la utilitat possible dels Congressos de la Federació.

Organisació agrícola.—Se va donar compte d'un projecte del senyor Comte de Torres-Cabrera, pera ser presentat á les Corts y encaminat á lograr varies ventatjes oficials pera les entitats de l'Unió Agraria Espanyola.

El senyor Zulueta feu veure que tota reglamentació era sobrera en aquet punt.

El senyor Marqués de Camps feu un elogi del Comte de Torres-Cabrera, però considerá també inoportú el seu projecte.

En el mateix sentit varen parlar els senyors Sagarra, Maspons, Girona y altres.

Don Salvador Mata va dir que moltes de les ventatges que's proposen, venen involucrades en la Lley de Sindicats Agrícols.

El senyor Maspons, digué que la devolució dels drets de duanes, pera llevors, bestiar y maquinaria que's consigna en dita Lley de Sindicats, es una ventatja que pel modo de ser de l'administració, no podrá may tenir efectivitat práctica.

Parlá també en igual sentit el senyor Dachs, reconeixent tots no obstant que la Lley en qüestió reuneix algunes bones condicions. per lo que pot recomanarse la constitució de sindicats ab arreglo á aquella Lley.

El senyor Zulueta digué que'l director del Banch d'Espanya li havía manifestat que'l Banch, á tots els Sindicats que's constituessin ab escriptura notarial els faría préstams al 3 y tal vegada al 2 y 1/2 per 100.

Tractats comercials.—Va manifestar el senyor Zulueta que's proposava interpelar al Govern sobre la denuncia del Tractat ab Noruega y que per la importancia d'aquet tractat per ser un precedent pera'ls demés, desitjava inspirar fidelment les seves paraules ab els desitjos dels agricultors, per lo que agrairía quants datos se li poguessin facilitar.

Havent indicat el senyor Fontanals la conveniencia de que's procurés tractar ab el Brasil en benefici dels nostres vins, explicá'l senyor Zulueta les gestions que havía fet per tal objecte y que, segons sembla, no serán infructuoses.

El senyor Girona feu veure la necessitat de que en els futurs tractats de comers el ví y demés productes naturals, siguín considerats com á primeres materies.

II

L' aigua termal que ab tanta abundó 'ns doná la Providencia, y á la que nostra Vila deu sa anomenada, naix á la Plassa de la Constitució y cases vehines, y surt de la terra ab una escalfor tant intensa que sols la tenen major les aigues d' altres quatre manantials del mon. Nostre aigua termal raja á 70.º de calor en la font del *Lleó* y á 60.º en la de *La Canaleta*, essent molt mes baixa sa temperatura en la font anomenada del *Angel*, que 's troba adossada á la paret nord del' Iglesia, lo qual es degut á que 'l *Lleó* y *La Canaleta* rajan aprop de son naixement, y la del *Angel* va aconduida desde la Plassa al llarch de tot el carrer de Barcelona, y en tant dolentes condicions, que pert 17.º desde son punt d'origen. Aquestos caudals que son d' exlussiva propietat del poble, ab els de les cases de banys, suman un total de mes de 350 plomes d' aigua, que casi en sa totalitat podria utilisarse pera regar les hortes de Vall d' aquesta Vila. En quant á les demés condicions físicas, poca cosa la diferencien de les altres aigues, puig apart de trobarse una mica untoses al tacte, y de que un cop fredes, tenen un regust suaument enllotat, per son aspecte clar y transparent com per sa densitat y falta de olor, se troben iguals. Lo que físicament parlant, tenim d' assenyalar d' aquestes aigues, es son terme d' electricació, cosa que atribuim á sa termalitat y á sa procedencia.

Sempre s' ha dit que 'l calor de dites aigues, reconeix una causa exclusivament volcánica, cosa que no 'ns sabem explicar, puig ab els molts transtòrns sísmichs ocurreguts, y ab les erupcions volcániques que seguidament tenen efecte, jamay ha disminuít son caudal, ni tampoch s' ha aumentat sa temperatura. No volém per aixó negar mes ó menos influencia al calor central, puig tothom creu que nostres aigues provenen d' una fondarfa espatarrant, y com que á mida que penetrém en la terra se nota l'augment de un grau de calor per cada trenta ó trenta dos metres que's profundisa y per aixó convenim en que sa temperatura la deuen en part al calor central. Pero per lo dit respecte als fenòmens sísmichs y volcánichs, fa pensar que bona part de sa escalfor prové de les diferentes reaccions químiques que en son diposit ó en son camí tenen lloch á fi de lograr la disolució de les substancies que porten. No se'ns argüeixi que altres aigues que contenen moltes mes sals en disolució tenen baixes temperatures, puig en general, totes aquestes, abans d' eixir á flor de terra, segueixen vetes rocoses que tenen llarchs trajectes relativament, somers y

suficients pera lograr son refredament, y en cambi les termals pujan directament y emergeixen tot seguit sense donar temps á dit refredament. Consti donchs, que al regar les hortes de Vall ab l'aigua que'ns ocupa, suministrém á la terra l'element Calor.

La electricisació de nostres aigües termals, es altre dels principis que assenyalem com á fertilisadors de les verdures de les hortes de Vall, y aquesta electricisació no 'ns havém d'eforsar en probar, puig ja está admesa fa temps, y tant es així, que 'l ja mentat Dr. Sastre diu lo següent: «Que circulan per les entranyes de la terra grans corrents, ja terme-eléctriques, ja electre-magnéticas, y que'ls líquits acuosos en general, però més particularment les disolucions salines, son després de certs metalls, els millors conductors eléctrics, son descobriments proclamats com cánons dogmátichs per casi tots els físichs y sancionats per la experiència.»

«Que la elevació de temperatura de les aigües termals deu fer creixer notablement son poder conductor y per lo tant deu fer mes rápida y segura la propagació de la electricitat telúrica per les moléculas de la massa acuososa fins á la surtida del manantial es la conclusió qu'es dedueix dels terminants experiments de Becquerel y de altres sábis moderns.»

«Que basta el contacte de un líquit fret ab un líquit calent ó la desigual distribució del calor en una llarga columna d'aigua pera descompondre sa electricitat natural y pera produir, si hi ha conductors, una corrent eléctrica contínua, es un fet tant cert y tant positiu, que sobre aquest principi fonamental estriba la idea y construcció de les piles terme-eléctriques.»

«Donchs d'aquí es dedueix com á consecuencia llegalítima, que les aigües minerals naturals que pugen de una considerable fondaria, deuen sortir mes ó menos electricisades segons la suma de les forces electre-motrius desenrotllades en el circuit que travessen, segons el variable grau de conductibilitat ó de resistencia de les capes y formacions geològiques properes, y segons la naturalesa de les sals y dels demes compostos químichs que contingui en disolució l'aigua mineral.»

Respecte á la composició química de nostre aigua termal, pochs treballs s'han fet d'investigació si 's considera la molta importancia que tenen en el camp de la medicina, importancia que ve reconeguda ja de temps molt llunyans segons se despren dels restos de piscines romanes y diferentes lápides que s'han trobat fent excavacions, dedicades á Apolo, Minerva, á la Salut y á Isis, divinitats que eren objecte d'adoració en aquells temps. Fora dels análisis practicats per lo Dr. D. Ignaci Graells, y mes tart ó sigui en l'any 1881 per D. Martí Castells, y els Drs. Domenech y Codina Länglin, res més s'ha fet á pesar de lo molt que la química analítica ha progressat en els 25 anys últims. Del efectuat per el Dr. Graells y que per la época en que fou fet demostra molt entusiasme y saber, no podém

trauren res, puig els diferents autors que'n parlen están completament en desacòrt y no sols en les quantitats que á cada un de sos elements constitutius assenyalen, si que també, en son resultat qualitatiu. Per aixó havém de referirnos no més als anàlisis que practicaren els Srs. Castells, Domenech y Codina, quals resultats convenientment examinats permeten acceptar pera nostres aigües la qualificació que feren de *clorudades-sódiques-bicarbonatades-termals-nitrogenades* y encare millor *fortament nitrogenades*. Aquest sol enunciat ja 'ns indica que trobarém en elles el principal element químic indispensable pera la vida y desenrotllo de les plantes, y de còssegüent de les verdures.

Les aigües termals de Caldes, contenen aquest element en quantitat molt respectable, però deixant lo que desprenen á mida que van refredantse y que constitueix el 98 per cent dels gases que fugen, puig que aquest ja sabém que no es utilisa pera la nutrició dels vegetals, ne queda un bon remanent y en estat d'esser aprofitat com adob, puig no sols ne contenen d'interposat entre ses partícules y del qual tampoch farém cabal, si que també'n porten en dissolució y en combinació amoniacal en la materia orgánica. L'assoce interposat es posa de manifest deixant refredar aigua en un got y en ses parets hi quedarán una monió de bombolles que no son altre cosa que nítrógeno. Si continuém repassant els resultats analítichs, veurém que nostres aigües contenen també ácid fosfórich, potassa y cals, á mes d'altres substancies que no interessen á nostre objecte.

Pot veurers ab el sumaríssim estudi físich y químic que havém fet, que sols fixém l'atenció y assenyalém de nostres aigües aquells elements que son fertilisants de les verdures y resulta afortunadament que 'is hi havém trobat tots: *calor, electricitat, nítrógeno, ácid fosfórich, potassa y cals*. Are cal averiguar en quines quantitats s'hi troben y si son ó no suficients pera nutrir nostres verdures y si son ó no prou potents pera poderselshi atribuir sa exuberancia.

III

Estudiada já la nutrició vegetal y les substancies químiques y elements físichs que necessiten les verdures pera son desenrotllo, posats de manifest els elements que contenen les aigües termals de Caldes que siguin aprofitables per dites plantes, intentarem fer la conseqüent aplicació pera deixar perfectament demostrat que la *exuberancia de vegetació de les hortes de Vall d'aquest terme municipal, es deguda á esser regades ab l'aigua termal.*

La temperatura de l'aigua termal quan s'utilisa pera regar ha baixat considerablement, pero com que no es freda del tot, no entorpeix en lo mes mínim les funcions de nutrició y creixement de les verdures, puig que no roba á ses arrels el calor necessari per la vida de la planta, mentres que 'l regarles ab aigua freda entorpeix la creixensa y si tant baixa es sa temperatura, fins arribar á deturarla. Ja havem dit, en la primera part d'aquest treball, que'l calor era indispensable pera la vida y desenrotllo de les plantes donchs si al hivern en que les baixes temperatures de l'atmosfera fan que la terra perdi continuament son calor per la lley del equilibri térmich, al regar ab aigua freda aumentarem mes aquesta pérdua, però en cambi regant ab aigua tebia no més, lograreu contrarrestar en bona part la pérdua de calor per la terra suferta y si aquesta aigua conté un magatzem de calórich latent l'anirà sumministrant á mida que l'atmosfera ab son refredament l'exigeixi. Per aixó tots els nostres hortelans vos dirán que al hivern si arrencan planté després d'haver regat, troben les arrels molt calentes y si no tinguessin la precaució de deixarlo extés pera son refredament, el calor que va desprenent, acomulantse, ocasionaria forts trastorns en son tendre organisme. Per aixó, per aquest calor que l'aigua'ls hi porta (deixat dels tres mesos d'estiu) en les hortes de Vall les verdures naixen y creixen mes depressa y ab mes vigor. Per aixó quant al hivern contemplém la fumera que s'aixeca dels reguerols de les hortes de de Vall nostre esperit s'aixampla, puig apar que sigui l'abrigall que resguarda les verdures de l'inclemencia del temps.

La cantitat d'aigua calenta que tenim pera regar les hortes de Vall es tant gran que satisfá totes les necessitats dels plantius, y encare que estigui repartida per jornades y tingui cada hort un dia assenyalat cada setmana pera esser regat, com que'n sobra tanta, poden regarse de dugues á tres vegades á la setmana, aprofitant

les hores de mitjdia y les de la nit, en les quals, l'aigua's perdrie. Aixó's dedueix de la superficie que s'ha de regar y de la quantitat d'aigua de que's disposa. Les hortes de Vall tenen aproximadament la cabuda de tretze quarteres de sembradura, equivalents poch mes ó menos á cinch hectáreas, correspon donchs, regar diàriament uns 7,400 metres quadrats, y com que per fer aixó disposém d'uns 600 metres cubichs d'aigua, quantitat mes que suficient pera donar una bona regó á un trós de terra, moltes vegades mes gran, per aixó havém dit que totes aquestes hortes podían regarse dugues y tres vegades á la setmana y encare sobraria la meytat de l'aigua.

Essent aixis, no cal pas afegir que l'humitat, altre dels elements indispensables pera la vegetació, pugui faltar á n'aquestes hortes, puig, nostre manantial ni creix, ni mengua, podem dir fins are, qu'es inalterable é inagotable.

El nitrógeno ó ássoe, es també un element indispensable pera qualsevol vegetació, y segons quines siguin les verdures que s'hagin de sembrar, ne necessitan mes ó menos. De tots modos, podém fixar la quantitat sense cap perill d'equivocarnos en set grams per metre quadrat, com á mínim, y deu grams, com á máxim, desde la sembrada fins al complet desenrotllo de la planta.

Nostres aigües termals ja sabém que contenen aquest element en quantitat exorbitant, però com que ja havém dit que no'ns teniem de ocupar mes que del que porten pur y combinat, però dissolt en elles, únich assimilable, y que donat á la terra al regarla está en inmillorables condicions per esser xuclat per les arrels y repartit per tot l'organisme del vegetal.

Consigném no més, que segons els anállisis verificats, l'aigua termal acusa per litre 0'01141 grams de nitrógeno pur en perfecta dissolució, y al menos igual quantitat combinat formant amoniach; y aixó'ns dona 22'82 grams per metre cubich d'aigua, que venen á ser prop de 5,000 Kilogràms de nitrógeno, que si s'aprofitava tota l'aigua, s'escamparien cada any per lo terror de nostres hortes de Vall, adobantlo, y aixó es tant que pera donar á la terra igual quantitat de dit element, necessitariem prop de un milió de kilógrams de fem perfectament pudrit.

Hi ha necessitat, donchs, de donar á la terra mes nitrógeno, sigui afemantla, sigui químicament per l'adició de nitrats?. La terra com havém indicat ha de proporcionar á les verdures desde la germinació fins á son complet desenrotllo, y á fi de que aquest sigui notable, de set á deu grams d'ássoe per metre quadrat, y considerant que en les hortes de Vall, en general destinades á la producció de planté, 's fan de tres á quatre sembrades l'any, segóms siguin les verdures que 's sembrin, y fent cas omís de que la quantitat de nitrógeno assenyalada es pera alimentar la planta fins al seu complet desenrotllo, calcularém, tiránt molt llarch á rahó de 40 grams de nitrógeno al any per metre quadrat de terra, y'ns resulta que encare 'ns sobren 3,000 kilógrams d'ássoe. D'aquí que nostra resposta sig ti negativa en absolut, y

que puguém afirmar que'l nitrógeno contingut en les aigües ab que son regades les hortes de Vall, es molt mes que suficient pera satisfer les necessitats de les verdures que s'hi cultiven, encare que's deixi d'utilisar mes de la meytat de l'aigua termal de que's disposa.

L'análisis de l'aigua termal diu, que també s'hi troba l'ácit fosfórich, pero en cantitat tant petita, que nosaltres si ho fem constar, es no mes que com á curiositat, no perquè pugui reportar cap aliment á les verdures, puig, que aquestes n'asimilan cantitats bastant importants.

Al calcular la cantitat de potassa que l'aigua termal procura á les hortes de Vall, ho faràm tenint present la cantitat d'aigua que aproximadament s'utilisa pera regar-les y que havém suposat en una meytat de son caudal. Diuen els senyors Castells, Domenech y Codina, que l'óxit del metall potássi, s troba en l'aigua termal combinat ab l'ácit carbónich y ab l'ácit sulfúrich, y en cantitat de 1'92 grams per metre cúbich, y com que suposém que diariament s'utilisen 300 metres cubichs d'aigua termal pera regar, ens donará uns 576 grams al dia, ó siguin 210 kilográms al any, cantitat suficient, puig tenim calculat que nostres hortes de Vall, necessitan uns 500 kilográms de potassa pera la bona vegetació de les verdures.

En cambi, la cals hi es ab excés, puig l'aigua empleada pera regar duraut l'any, conté mes de 4,000 kilográms de dita sustancia, y ab la meytat ne tenim prou pera les necessitats dels plantius de les hortes de Vall.

Resumim: El que tenen que agrahir mes els hortelans de nostra Vila á l'aigua termal ab que regan'ls seus horts, es el calor que suministran, puig si be 'ls elements nutritius que com adob portan en sí y escampan per la terra, representan económicament parlant, un gran benefici, es cosa aquesta qu'está á la má de tothóm, puig es qüestió de gastar al cap del any unes quantes pessetes mes en la compra de nitrats ó de fems, però l'immens benefici que'l calor de l'aigua porta á les llevors que dintre la terra y ab prou humitat esperan que'l germe vital desperti, es inapreciable per quant no es possible procurarsel artificialment. La potencialitat vegetativa de nostra aigua termal, es tanta que la llevor germina ab la meytat del temps acostumat; si en les hortes regades ab aigua freda requereixen vuyt dies, en les hortes de Vall ab quatre'n tenen prou. Y que dirém de son creixement? En aquestes cuyten mes, es fan molt mes aviat, y si bé aquest avens no es tant manifest com el qu'es nota en la germinació, de tots modos estalvian ben be una quarta part del temps de sa estada en la terra y logrant sempre un desenrotlló extraordinari.

No volém per aixó atribuir solament á la temperatura aquest poder vital tant extraordinari que l'aigua termal comunica á les llevors y á les plantes. Estém fermament convensuts que nostres aigües son beneficioses per les verdures, també no sols per les sustancies químiques que portan y que disoltes en les interioritats de

la terra, á fortíssimes presions, á elevada temperatura y baix la influencia eléctrica tenen una activitat especial que les fa sumament assimilables, no sols per la materia orgánica que naturalment les acompanya, com per l'afegida en els safreigs comunals, també hi té bona part l'activitat eléctrica de que venen inpregnades y quals resultats favorables pera la vegetació havém ja consignat y presentím que també s' haurá d'atribuir á la radioactivitat de que sens dupte están dotades totes les aigües que com les de Caldes portan en si aquesta potencia curativa fins avuy ben satisfactoriament inexplicada.

Per acabar, y com á deducció, debém recomanar que les hortes de Vall siguin destinades única y exclusivament á la producció de planté y verdures, perquè aquestes á mes de trobarhi lo nitrógeno ab excés, element que dona á les plantes molta ufana y poch fruyt, 's gaudirán de l'escalfó de l'aigua y donarán producte ab mes economia, ab menos temps y á tot hora, però no descuidant de donar á la terra 'ls elements nutritius indispensables que no's troban en prou cantitat en nostra aigua termal, com son l'ácit fosfórich y la potassa, á qual efecte indicarem 'ls superfosfats y el sulfat ó'l cloruro potassich.

Fentho aixís lograrán nostres hortelans aprofitar totalment els beneficis que nostra aymada Vila porta en ses aigües per la horticultura.

F I

Després d'aixó, s'acordà posar á l'ordre del día pera un'altra sessió l'estudi de la manera de buscar mercats interiors y exteriors pera'ls nostres vins, així com la constitució d'una mütua pera l'asseguransa contra les pedregades, de qual projecte parlaren ampliament els senyors Zulueta y Creus.

*
* *

Per haver mort la senyora mare del president de la Federació Agrícola Catalana-Balear, se va suspendre la reunió del mes present, acordantse fer constar en acta l'adhesió de la Federació en el sentiment que aqueixa al seu president don Eusebi de Puig.

També s'acordá fer constar en acte'l sentiment de la Corporació per la mort ocureguda fá alguns dies, de la senyora esposa del ex-president d'aquella entitat, don Leonci Soler y March.

Després d'aixó, s'aixecá la sessió.

ELS DEBATS ARANZELARIS.

A tot arreu y aquí.—Quant s'omple el Congrés y quant se buida.—¡Oh, els números! ¡quin fastich!—Els grandiehoqüents—Paladans fins.

S'ha discutit al Congrés la revisió aranzelaria, qüestió importantíssima y base del desenrotllo de la riquesa del país.

En tot país civilisat aquets poblems, son considerats com els primordials: al voltant d'ells s'hi formen grans moviments d'opinió, que enlairen als homes que respectivament defensen millor les aspiracions de cada grupo, quedant ofegades totes les altres qüestions per aquesta, de la que ne depen el benestar ó la ruina d'una ó mes industries, d'una ó mes branques de l'agricultura.

Aquestos moviments que á tot arreu s'observen, no s'improvisen, ni duren quinze dies: els Governes, prevenintse y preocupantse dels interessos del país, presentan plans y projectes ab alguns anys d'anticipació y el país y els seus representants, els estudien, se 'ls fan seus ó be 'ls combaten, pero sempre ab coneixement de causa y ab interés.

Aquí també..... pero tot al contrari. Depressa y corrent sense previ estudi, el Govern ha formulat unes Bases pera la revisió aranzelaria, depressa y corrents s'han discutit y aprovat y quant del assumpto s tractava, el Congrés quedava buit, pera omplirse tan bon punt se girava de pell entrantse á discutir qüestions d'altre género, moltes d'elles secundaries y algunes inútils ó impertinents. Se decidía la sort de la riquesa económica del país y ab mltja dotzena de diputats n' hi havia prou,

sense publich y sense periodistes que res, tenien que informar als seus diaris; se parlava d' un altre assumpto y el Congrés s' omplia lo mateix en els sitials dels Ministres y Diputats, que als llochs dels periodistes y del publich. Inutilment alguns pochis diputats de Catalunya, de Valencia y d' alguna altra regió, procuraven atreure l' atenció dels indiferents: se tractava de coses positives, de números, iquin fastich! No's presta aixó, per moure bronca, no 's presta aixó per donar mostres de grandielocuencia, ni que perquè hi puguin lluir les seves habilitats les grans figures del Parlament. ¡A recó, á recó aquestes qüestions! Son massa aixerreides pera ser mastegades per uns paladans fins..... -M. de la Vall.

Secció Llegislativa

LLEY DE SINDICATS AGRÍCOLS

S'ha publicat una Lley de gran importancia pera l'associació agrícola. Diu així:
 «DON ALFONSO XIII, por la gracia de Dios y la Constitución Rey de España;
 A todos los que la presente vieren y entendieren, sabed: que las Cortes han decretado y Nós sancionado lo siguiente:

Artículo 1.º Se consideran Sindicatos agrícolas para los efectos de esta ley las Asociaciones, Sociedades, Comunidades y Cámaras agrícolas constituidas ó que se constituyan legalmente para alguno ó algunos de los fines siguientes:

- 1.º Adquisición de aperos y máquinas agrícolas y ejemplares reproductores de animales útiles para su aprovechamiento por el Sindicato.
- 2.º Adquisición para el Sindicato ó para los individuos que lo formen, de abonos, plantas, semillas, animales y demás elementos de la producción y el fomento agrícola ó pecuario.
- 3.º Venta, exportación, conservación, elaboración ó mejora de productos del cultivo ó de la ganadería.
- 4.º Roturación, explotación y saneamientos de terrenos incultos.
- 5.º Construcción ó explotación de obras aplicables á la agricultura, la ganadería ó las industrias derivadas ó auxiliares de ellas.
- 6.º Aplicación de remedios contra las plagas del campo.
- 7.º Creación ó fomento de institutos ó combinaciones de crédito agrícola (personal, pignoraticio ó hipotecario), bien sea directamente dentro de la misma Asociación, bien estableciendo ó secundando Cajas, Bancos ó Pósitos separados de ella, bien constituyéndose la Asociación en intermediaria entre tales establecimientos y los individuos de ella.

8.º Instituciones de cooperación, de mutualidad, de seguro, de auxilio ó de retiro para inválidos y ancianos, aplicadas á la agricultura ó la ganadería.

9.º Enseñanzas, publicaciones, experiencias, exposiciones, certámenes y cuantos medios conduzcan á difundir los conocimientos útiles á la agricultura y á la ganadería y estimular sus adelantos, sea creando ó fomentando institutos docentes, sea facilitando la acción de los que existan ó el acceso á ellos.

10. El estudio y la defensa de los intereses agrícolas comunes á los Sindicatos y la resolución de sus desacuerdos por medio del arbitraje.

Se considera también Sindicato la unión formada por Asociaciones agrícolas, para fines comunes de los que quedan enumerados.

Art. 2.º Para la constitución de un Sindicato agrícola bastará que lo pidan, en solicitud dirigida al Gobernador de la provincia, las personas que deseen formarlo, en número no menor de diez, ó una Asociación agrícola legalmente organizada.

A la solicitud pidiendo la autorización se acompañará una copia de los estatutos y la lista de las personas que formen el Sindicato, indicando las que pertenezcan al Comité directivo y los recursos con que ha de contar para su sostenimiento.

De toda modificación que se haga en los estatutos se dará conocimiento al Gobernador de la provincia,

A estos efectos se abrirá en todos los Gobiernos de provincia un Registro especial de Sindicatos agrícolas, del que se sacarán las certificaciones que se estimaren necesarias.

Art. 3.º Se reconoce á los Sindicatos agrícolas la capacidad jurídica que determina el art. 38 del Código civil.

Art. 4.º Para obtener cargo de dirección, administración ó representación de los Sindicatos agrícolas será requisito gozar de la plenitud de derechos civiles.

Art. 5.º Los asociados en Sindicato agrícola podrán en todo tiempo retirarse, no obstante cualquiera cláusula en contrario de sus estatutos, sin detrimento de las obligaciones ó responsabilidades por ellos contraídas y pendientes al tiempo de la separación.

Los estatutos determinarán los derechos que el socio separado deba conservar en las instituciones de previsión, auxilio, retiro y demás análogas, derechos adquiridos, onerosa ó gratuitamente mientras permaneció en la Asociación. A falta de prevención estatutaria se entenderá que la rescisión individual del pacto de Asociación no altera los derechos ni las obligaciones, siempre que éstas sean distintas del Sindicato, aunque estén agregadas, subordinadas ó relacionadas con el. Cuando dichas instituciones estén constituidas en forma mutua dentro del mismo Sindicato, quedará excluido de ellas el socio separado, á falta de cláusula estatutaria que otra cosa ordene.

Art. 6.º Quedan exentos de los impuestos de timbre y derechos reales la constitución, modificación, unión ó disolución de Sindicatos agrícolas.

Gozarán de igual exención los actos y contratos en que intervenga como parte la personalidad jurídica de un Sindicato agrícola constituido y registrado en forma, siempre que tengan por objeto directo cumplir, según los respectivos estatutos, fines sociales de los enumerados en el art. 1.º de la presente ley.

Las instituciones de previsión, de cooperación ó de crédito formadas por Sindicatos agrícolas y basadas en la mutualidad dentro de los mismos, estarán sujetas al impuesto de utilidades solamente por los dividendos de beneficios que repartan á los asociados.

Las exenciones tributarias que este artículo concede cesarán para las Asociaciones que el Ministerio de Hacienda, oído el de Fomento, declare constituidas para fines diferentes de los que caracterizan al Sindicato agrícola, aunque tomen apariencia de tal.

Art. 7.º Los derechos de Aduanas que se hayan satisfecho por las máquinas, aperos, semillas y demás elementos de las industrias agrícolas, ó ejemplares reproductores selectos para mejorar la ganadería, serán devueltos, á instancia del Sindicato, por el Ministerio de Hacienda, previa declaración del de Fomento sobre la mejora y utilidad general de la importación de que se trate.

Art. 8.º El Ministerio de Fomento facilitará gratuita y preferentemente á los Sindicatos el uso de los ejemplares selectos destinados á la mejora de las razas, las semillas de ensayo, las plantas, máquinas y herramientas agrícolas que el Estado adquiera y pueda en esta forma aplicar al fomento de las industrias del campo. Igual preferencia tendrán los Sindicatos para recabar los medios oficiales disponibles para extensión de la enseñanza agrícola.

Por tanto:

Mandamos á todos los Tribunales, Justicias, Jefes, Gobernadores y demás Autoridades, así civiles como militares y eclesiásticas, de cualquier clase y dignidad, que guarden y hagan guardar, cumplir y ejecutar la presente ley en todas sus partes.

Dado en San Sebastián á veintiocho de enero de mil novecientos seis.—Yo el Rey.—El Ministro de Fomento, Rafael Gasset.»

CRÓNICA

El «Centro de Labradores» de Valladolid ens ha enviat els discursos que 'n pró de l'Agricultura va pronunciar al Congrés ab motiu de la revisió aranzelaria. D. Calixte Vallverde, diputat per Villalon.

Hem rebut l'agradable visita d'una nova publicació de la nostra causa. *La Revista de la Cambra Agrícola Ausetana*, de Vich.

Aquesta revista, pel seu contingut es molt semblant á la nostra.

Felicitem coralmant als nostres veïns, els agricultors de la Plana de Vich, per el pas endevant que han donat, donantse d'una publicació excelent, que tan te de contribuir á il·lustrar y agermanar la classe pagesa d'aquella comarca.

En virtut d'un acort del Ministeri de Foment, han comensat á publicarse butlletins agrícols oficials de les diverses regions agronómicas del Estat.

El de la Regió de Catalunya, l'hem rebut en la nostra Cámara; conté una Secció detallant l'estat de camps y cullites; una altra de productes y mercats; altra de preus corrents y altres d'experiencies y com altres.

Desitjem al «Boletín Agrícola de la Region de Cataluña» molts anys de vida.

Hem rebut la Memoria anual de la Cámara Agrícola de Montblanch y la de la Cámara de Comers, Industria y Navegació de Madrid.

Agraim l'envio,

Un nou confrare ha visitat la nostra biblioteca; es de París y se titula «Les Tablettes Agronómiques».

Es un interessant recull d'estudis y d'informacions agrícolas.

Li desitjem moltes prosperitats y hi establim el cambi.

D. Sebastiá Maltrana, D. Rafel Farias y D. Lluciá Laffitte, designats pera formar part en representació de les clases productores pera estudiar les qüestions referents á ferrocarrils, ens comuniquen que reberan ab gust les observacions que'ls hi fem pera portar á terme la tasca que tenen encomanada.

Fem públich aixó, perquè tots els nostres consocis que tinguin alguna observació á fer, se dirigeixen á nosaltres, que ab molt gust les recullirem totes pera trasmétrerlas á la esmentada Comissió. Deficiencias que's notin en els serveys de ferrocarrils, son assumptos propés de la informació que's demana y que seria del cas que tothom hi aportés els datos que tingués.

Per iniciativa del Ajuntament de Figueres y de la Càmera Agrícola del Empordá, se celebrarà per Santa Creu en aquella ciutat una exposició agrícola, en la que hi podran prendre part tots els agricultors catalans.

Van acabantse de despatxar les patates de lleyor; de manera que si algun soci s troba que n'hi falten per completar la sembrada, li recomanem que s'apressuri á venir á buscarles com mes aviat millor.

Ha comensat la venda de guanos per la sembra de patates y cánem, y continua la de adobs organichs, com: pel y potarro y serradura de banya que molts emplean per ballejar vinyes, arbres, etc.

Corresponent al fort moviment d'opinió que s'ha fet en la nostra terra contra l'anomenat projecte de jurisdiccions, s'han enviat els telegrams següents:

«Delegación Cámara Agrícola Vallés en Caldas de Monthuy á presidente Consejo de ministros.—Madrid.—Protesta enérgicamente aprobación ley jurisdicciones por no ser justificada y atentar al derecho de los catalanes.—Presidente, Torras Sayol».

«Delegación Cámara Agrícola del Vallés en Caldas de M. á don Alejandro M.ª Pons diputado por Castellterol.—Madrid.—Protesta enérgica contra aprobación ley jurisdicciones por considerarla atentatoria á los intereses de esta región.—Presidente, Torras Sayol».

«Delegación Cámara Agrícola del Vallés en Caldas de M. á don Antonio Maura.—Protesta enérgica contra aprobación ley jurisdicciones por considerarla atentatoria á los intereses de Cataluña.—Presidente, Torras Sayol.»

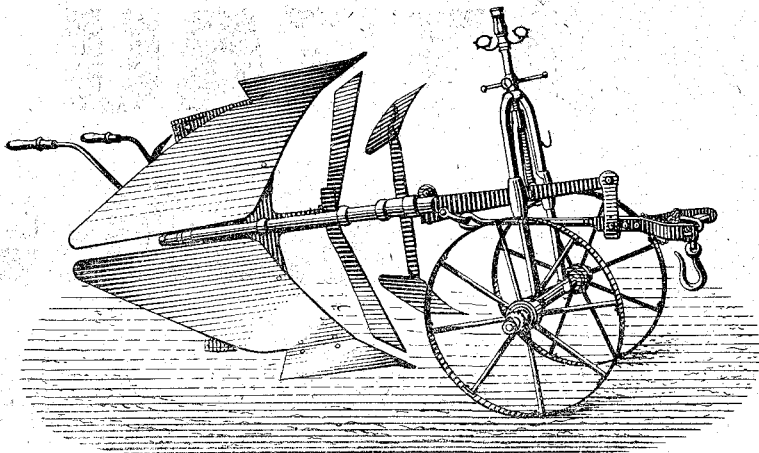
* * *

El senyor Moret ha contestat en la següent forma:

«Presidente Consejo ministros á presidente Delegación Cámara Agrícola y alcalde Caldas de Monthuy.—Considero equivocación su actitud contra ley hecha en beneficio de la paz en general, muy especialmente de Barcelona que tanto la necesita para reponerse de sus quebranto y desarrollar su vigor económico. Invítoles á meditar sobre esta actitud y ayudar al Gobierno á sacar adelante la ley en vez de combatirla.»

Maurici Bouplange, germans.

Carrer de Manlleu n.º 28.—VICH.

Máquines perfeccionades pera l'agricultura venudes á prova y pagables solament després de estarne satisfet el comprador. Arades de varies classes, Extirpadores, Rascles, Desterrosadós, Cavadures, Dalladores, Segadores-Gabelladores. Segadores-Lligadores, Batadores, Ventadores, Molins pera fer á casa les farinades. etc. etc.

PREUS ECONÓMICHS

Venda ó lloguer.—Casa de pagés en bon estat, ab quatre cuarteres de sembradura. Aprop de poblat. Se ven ó's lloga la casa sola.

Pera passarhl l'estiu.—Se desitja trobar una casa gran, si pot ser amoblada, aprop d'estació de ferro-carril.

Tractes directes. No s'admeten agents.—Dirigirse á la Secretaria de la Cámara.

CHAMPAGNE

CHÂTEAU

2

 MIMÓ

DEMANIS PER TOT ARREU

J. Espinás S. en C.

BARCELONA.—SANS

GUANOS QUÍMICHS—ORGANICHS

Esponjan la terra y modifícan el seu estat físich

Premiats ab medalla d' or en diferents Exposicions

Primeres materies

Serradura fina y granada de hanya, pel y pota, etc., etc.

RIQUESA GARANTIDA